

Lerblandinger og glasurer fra Aktieselskabet Frederiksholms Tegl- og Kalkværker

I Lokalhistorisk Arkiv & Forening i Allerød Kommune ligger en protokol fra Frederiksholms Tegl- og Kalkværker, der indeholder opskrifter på efterfølgende lerblandinger og glasurer. Protokollen er udateret, men de bygninger, der nævnes i teksten, er alle opført mellem 1892 og 1912 (hhv. Dipylon på Carlsberg og Kirken i Malmøgade).

Thorvaldsens Museum (indviet 1848) fik udskiftet alle fliserne mellem 1876 og 1891.

Efter opskrifterne på lerblandingerne findes nogle sider med opskrifter på forskellige kunststen – Litholit.

Allersidst i bogen er tilføjet nogle glasuropskrifter fra Blovstrød og Hillerød Teglværker dateret 26/9-(19)22.

”Lerblandinger

- Katalog No 1 *gult læderfarvet Ler*
8 Dele knust Bornholms graat Ler N 0
3¼ ” grov Strandsand
- Katalog No 2 *rød læderfarvet Ler*
8 Dele knust Bornholms graat Ler N 0
2½ ” ” Rødler fra Maarum
4 ” grov Strandsand
- Katalog No 3 *graat læderfarvet Ler*
8 Læs = 192 Kubfod knust Bornholms Ler N 0
3½ ” = 84 ” grov Strandsand
28,5 Kilo Brunsten
- Katalog No 4 *brunt læderfarvet Ler*
8 Læs = 192 Kubfod knust Bornholms graat ler N 0
1 ” = 24 ” do Frederiksholms Rødler
2 ” = 48 ” do rødt Sandler
2 ” = 48 ” do rød Slemmesand
27 Kilo Brunsten
- Katalog No 5 *lyserødt Ler*
8 Læs = 192 Kubfod knust Bornholms graat ler N 0
3¼ ” = 78 ” grov Strandsand
 32 ” Bornholms Rødler

Katalog No 6

mørkerødt Ler

4 Dele knust Bornholms graat Ler N 0
5 " " do gult do (rødler)
3 " " Rødler fra Maarum
4 " grov strandsand

Katalog No 20

mørk graat læderfarvet Ler

8 Læs = 192 Kubfod knust Bornholms graat Ler N 0
2 " = 48 " rød Sandler Frederiksholm
2 " = 48 " rød Slemmesand do
8 " knust Rødler do
62,5 Kilo Brunsten

Katalog No 21

mat mørkebrunt Ler

4 Læs = 96 Kubfod knust Bornholms Ler N 0
2 " = 48 " do do Rødler
2 " = 48 " do do gult Ler (rødler)
3½ " = 84 " grov Strandsand
48 Kilo Brunsten

hvidt Ler til Blendsten

8 Dele tysk hvidt Ler
3 " grov Strandsand

rødt Ler til Pottemagerne

5 Dele knust Rødler fra Maarum
1 " grov Strandsand

rødt Ler til Formsten og Maskinsten

4 Dele Rødler fra Maarum
1 " grov Strandsand

rødt Ler til Skjoldene (Anker Heegaardsg.)

20 Dele knust Rødler fra Maarum
4 " do Bornholms graat Ler N 0
5¾ " grov Strandsand

rødt Ler til Carlsberg Søjlen

27 Dele knust Rødler fra Maarum
2½ " do rød Chamotte
3 " grov Strandsand

rødt Ler til strygede og pressede Tagsten

8 Dele Rødler fra Maarum

1 ” grov Strandsand

Ler til Tagsten Østasiatisk Co

3 Kubfod knust Rødler fra Maarum

3 ” do Bornholms graat Ler N 0

1 ” do raa Kaolin

1³/₄ ” grov Strandsand

1,375 Kilo Brunsten

graat Ler til Dipilon Ny Carlsberg

210 Kilo Bornholms Ler No 9

70 ” grov Strandsand

2¹/₂ ” Cromilte

graat Ler til Frisen Nazaret Kirken

12 Kubfod knust Bornholms Ler N 3

6 ” do do graat ler N 0

6 ” grov Strandsand

11,75 Kilo Cromilte

graat ler til store nordiske & Silkeborg

= Nazaret Kirken

porøse sten til Andreas kirkens Hvælvinger

3 Dele Blaaler

1 ” knust Dampkul Vægt 1,48, Kilo pr. ?

Facadesten til Kunstmuseet (må være Statens Museum for Kunst)

5 Dele knust Bornholms graat Ler N 0

5 ” ” do ” N 5

3 ” grov Strandsand

³/₄ ” rød Chamotte

mørkegraat Ler til Form & Facadesten Hotel Metropol

4 Læs = 96 Kubfod knust Bornholms graat Ler N 0
1 " = 24 " do do Blandingsler
1 $\frac{7}{8}$ " = 35 " grov Strandsand
36 Kilo Brunsten

lysegraat Ler til Hotel Metropol & C Köhlers Bygn Ørstedesvej

4 Læs = 96 Kubfod knust Bornholms ler N 0
1 " = 24 " do do Blandingsler
2 " = 48 " grov strandsand
18 Kilo Brunsten

rødt Ler til Soldenfeldt Stiftelsen

24 Kubfod knust Bornholms ler N 0
6 do do do gult " (rødler)
6 do do do Rødler
13 do grov Strandsand
3 do rød Chamotte

mørk læderfarvet ler til Frihavnen

192 Kubfod knust Bornholms graat Ler N 0
10 " do do gult " (rødler)
84 " grov Strandsand
12 " rød Chamotte

Fliser til Gulve Thorvaldsens Musæum

sorte

14 Dele knust rødt Bornholms Ler
2 " Brunsten
5 " engelsk rødt

hvide

14 Dele saxisk Pibeler
10 " Feldspat

lyserøde

18 Dele knust Bornholms Ler N 20
4 " Strandsand

mørkerøde

10 Dele knust Bornholms Ler N 20
5 " do Frederiksholms gult Ler
2 $\frac{1}{2}$ " Strandsand

graa

14 Kubfod saxisk Pibeler
10 " Feldspat
12½ Kilo Cromilte

gule

knust Bornholms Ler N 9

Fliser til gulve Nazaret Kirken

mørkerøde

2 Kubfod knust graat Bornholms ler N 0
1 do do do gult " (rødler)
1 do do Rødler Frederiksholm
¾ do rød slemmesand do

graa

4 Kubfod knust graat Bornholms Ler N 0
1/6 do do Rødler Frederiksholm
1 do do rød Slemmesand do
1,25 Kilo Brunsten

gule

4 Kubfod knust graat Bornholms Ler N 0
¾ " Strandsand

lyserøde

4 Kubfod knust graat Bornholms Ler N 0
¾ " do Rødler Frederiksholm
1 " rød Slemmesand do

I alle Lerblandingerne tilsætte Baryt i et Forhold af 5 Kilo til 3000 Kilo Ler

Moler

Katalog N	1	skæres paa	60 m/m
"	N 2		60 "
"	N 3		70 "
"	N 4		270 "
"	N 5		327 "
"	N 6		327 "

”	N 7	240	m/m
”	N 8	270	”
”	N 9	270	”
”	N 10	270	”
”	N 11	270	”

Katalog N 1 blød	255x121x61 m/m	Vægt	2,6 Kilo
”	N 1 tør	239,5x118x56,5	” 1,58 ”
”	N 1 brændt	230x109x55	” 1,315 ”

Ler til højporøse Sten Burmeister

176 htl Kork	=	2024 Kilo
109 ” Tørv	=	6267 ”
218 ” Fur Moler	=	12772 ”
42 ” Savsmuld	=	945 ”

heraf blev 15200 Sten brændt 225x110x62 m/m
Vægt 731 gram Svind 1-8

Ler til højporøse Sten bestemt til Norge

110 htl Kork	=	1265 Kilo
47 ” Tørv	=	2702 ”
137 ” Fur Moler	=	7398 ”
47 ” Savsmuld	=	1057 ”

heraf blev 10600 Sten brændt 240x115 x50 m/m
Vægt 714 gram Svind 1-8

Isoleringsmasse

Kvalitet I

Fur Moler tørret og knust i store Knuser
Vægt pr. htl 53 Kilo

Kvalitet II

Fur Moler tørret og knust i store Knuser
derefter malet paa Alpine-Møllen
Vægt pr. htl. 38 Kilo

Kvalitet III

* Moler Brokker knust i store Knuser (* Brændte)
derefter malet paa Alpine-Møllen
Vægt pr. htl 55 Kilo

Kvalitet IIII tillavet lige til Brug.

1 htl Moler Kvalitet II
12 Liter Chamotte do III
1 " sigtet Rugmel
1 " vandrevet Kridt
¼ " Dextrin
125 gram Kokostrevler
60 " Fæhaar.

Vægt pr. htl 40 Kilo

Ildfaste Sten

Ler til extra stærk ildf. Pressede Sten
4 Dele slemmet Kaolin
1 " raa Kaolin
¾ " Bornholms graat Ler N 0
1½ " ildf. Grus
1 " do Chamotte

af 334 htl slemmet Kaolin
83,5 " raa do
62,5 " Bornholms graat Ler N 0
125 " ildf Grus
83,5 " " Chamotte
blev 20.000 pressede 2½" Sten + 4460 pressede 2¼" Sten

Ler til alm. ildf. Sten strøget paa Kollergang.

2 Dele raa Kaolin
1 " Bornholms graat Ler N 0
½ " ildf. Grus

1½" Sten skæres paa 38 m/m
2" " " " 53,5 "
2¼" " " " 61 "

Ler til ildf. Formsten

3 Dele slemmet Kaolin
3 " raa do
½ " Bornholms graat Ler N 0
4 " ildf. Chamotte

Ildf. Ler til Murerbrug

N 0 4 Dele slemmet Kaolin
3 " raa do
8 " ildf. Grus

N 1 1 Del raa Kaolin
1 " ildf. Chamotte

N 2 4 Dele raa Kaolin
3 " Bornholms graa Ler N 0
8 " Slemmesand

Gule A Sten	brændte i Lille Langovn	Segerkegel	0,9	970%
"	haandbrændte Sten	do do	Segerkegel	0,5 1050%
Læderfarvede	"	Miffelovn	do	0,2 1110%
Ildf. Sten	i Kalkovnen	do	8	1290%
Molersten	i Prøveovnen	do	0,13	860%

Majolika Glasurer

Fritte A 100 Dele ubrændt Herzog Waldau Ler
100 " Feldspat
200 " calsineret Borax

Fritte B	50 Dele Calsineret Borax
	50 ” Feldspat
	150 ” Blyilte
	40 ” Antimonilte
	25 ” Glasursand
	35 ” Vandreven Kridt
Fritte C	500 Dele Mønnie
	425 ” Glasursand
	115 ” Tinilte
	250 ” Kobberilte
Fritte D	500 Dele Mønnie
	315 ” Glasursand
	118 ” H.W.L. (Herzog Waldau Ler)
	200 “ Coboltilte
Fritte E	60 Dele Blyilte
	40 “ Uranilte
M N 1	<i>Farveløs gennemsigtig Glasur</i>
	41,5 Dele fint Chamottemel
	63 “ Glasursand
	125,5 “ Feldspat
	270 “ Blyilte
M N 2	<i>Farveløs gennemsigtig Glasur</i>
	54 Dele Fritte A
	23,5 “ Feldspat
	73,5 “ fint Chamottemel
	13 “ vandreven Kridt
	119 “ Glasursand
	217 “ Blyilte
M N 3	<i>Farveløs gennemsigtig Glasur</i>
	155 Dele Fritte A
	31 “ Feldspat
	35,5 “ fint Chamottemel
	35 “ vandreven Kridt
	92 “ Glasursand
	151 “ Blyilte

- M N 4** *hvid dækkende glasur*
307 Dele hvid Smelzglasur
146 " Blyilte
5,5 " fint Chamottemel
1,5 " Feldspat
13 " Glasursand
27 " Tinilte
- M N 5** *lysegul dækkende Glasur*
130 Dele Fritte B
89 " fint Chamottemel
18 " Feldspat
78 " Glasursand
185 " Blyilte
- M N 6** *orange gul halvdækkende Glasur*
56 Dele Fritte A
21 " Feldspat
69 " fint Chamottemel
12 " vandreven Kridt
120 " Glasursand
202 " Blyilte
20 " Jernilte
- M N 7** *okkergul gennemsigtig Glasur*
70,5 Dele Feldspat
37,5 " fint Chamottemel
100 " Glasursand
250 " Blyilte
42 " Uranilte
- M N 8** *grøn gennemsigtig Glasur*
108 Dele fritte A
38,5 " fint Chamottemel
21 " vandreven Kridt
127 " Glasursand
27,5 " Feldspat
138 " Blyilte
34 " Kobberilte
6 " Tinilte

M N 9	<i>grøn gennemsigtig Glasur</i>	
	140 Dele Fritte A	
	36 ” fint Chamottemel	
	7 ” Feldspat	
	28 ” vandreven Kridt	
	81 ” Glasursand	
	61 ” Blyilte	
	148 ” Fritte C	
M N10	<i>blaa gennemsigtig Glasur</i>	Fehlen
	39,5 Dele Feldspat	
	46,5 ” fint Chamottemel	
	11 ” vandreven Kridt	
	78 ” Glasursand	
	244 ” Blyilte	
	66 ” Fritte D	
	15 ” Tinilte	
M N11	<i>brun gennemsigtig Glasur</i>	
	53 Dele Fritte A	
	20 ” Feldspat	
	59 ” fint Chamottemel	
	11 ” vandreven Kridt	
	113 ” Glasursand	
	210 ” Blyilte	
	34 ” Brunsten	
M N12	<i>sort Glasur</i>	
	84 Dele Fritte A	
	22,5 ” Feldspat	
	41,5 ” fint Chamottemel	
	16 ” vandreven Kridt	
	90 ” Glasursand	
	155 ” Blyilte	
	55 ” Fritte D	
	16 ” Brunsten	
	10 ” Kobberilte	
	10 ” Jernilte	
	<i>hvid Glasur N 7 Katalog</i>	
	1000 gram Mønnie	
	250 ” Flint	
	75 ” Rødler	
	5000 ” hvid Schmelzt Glasur	
	10000 ” ” Glasur N 1013 (Bidtel)	

mørkeblaa Glasur N 8 Katalog **Fehlen**

39,5	gram	Feldspat
46,5	”	fint Chamottemel
11	”	vandreven Kridt
78	”	Glasursand
244	”	Blyilte
66	”	Fritte D
15	”	Tinilte

lyseblaa Glasur N 9 Katalog

1000	gram	hvid Schmelz Glasur
237	”	Feldspat
280	”	fint Chamottemel
66	”	vandreven Kridt
470	”	Glasursand
1465	”	Blyilte
366	”	Fritte D
90	”	Tinilte
60	”	hvid Glasur N 1013 (Bidtel)

orange glasur N 10 Katalog (rød Skærve)

5000	gram	Mønnie
1250	”	Flint
380	”	Rødler
80	”	engelsk rødt
15	”	Brunsten

mørkebrun Glasur N 11 Katalog (rød Skærve)

5000	gram	Mønnie
1250	”	Flint
350	”	Rødler
80	”	Brunsten

gennemsigtig Glasur N 12 Katalog (rød Skærve)

5000	gram	Mønnie
1250	”	Flint
380	”	Rødler

lyserød Glasur N 13 Katalog = Glasur N 12 (lyserød Skærve)

gul Glasur N 14 Katalog = Glasur N 12 (læderfarvet Skærve)

gul Glasur N 15 Katalog = Glasur N 12 (rød læderf. Skærve)

lysebrun Glasur N 16 = Glasur N 10 (lyserød Skærve)

lysegrøn Glasur N 17 Katalog (læderfarvet Skærve)

8000 gram Mønnie
2000 " Flint
350 " Kobberilte
600 " Rødler
1500 " Blyilte
500 " Tinilte
1500 " Glasursand

mørkegrøn Glasur N 18 Katalog = Glasur N 17 (rød Skærve)

sort Glasur N 19 Katalog

5000 gram Mønnie
1250 " Flint
160 " Brunsten
160 " Kobberilte
312 " Hammerskæl
350 " Rødler

sort Glasur til Tagsten (formentlig sort, lidt grå. (SB 1957))

13250 gram tysk sort Glasur N 821
1000 " Mønnie
250 " Flint
75 " Rødler

sort Glasur til Tagsten (formentlig dyb sort (SB 1957))

13000 gram tysk sort Glasur N 821
7500 " Mønnie
1750 " Flint
850 " Rødler
110 " Brunsten

sort Glasur til Tagsten sortblaa
5000 gram Mønnie
1250 ” Flint
160 ” Brunsten
160 ” Kobberilte
150 ” Hammerskæl (210 gr. Jærntveilte)
25 ” Koboltilte
350 ” Rødler

grøn Glasur til Molars Tagsten
2000 gram Mønnie
500 ” Flint
96 ” Kobberilte
150 ” Rødler
375 ” Blyilte
250 ” Tinilte
375 ” Glasursand

lysegrøn Glasur til Moler Tagsten
2700 gram Mønnie
700 ” Flint
120 ” Kobberilte
200 ” Rødler
4000 ” Blyilte
700 ” Tinilte
700 ” Glasursand
6000 ” hvid Glasur N 1013 (Bidtel)

lysebrun Glasur til Moler Tagsten
10 Dele gennemsigtig Glasur N 12 Katalog
1 ” mørkebrun ” N 11 do

hvidgul Glasur til Nødtørftanstalten Nyhavn
1000 gram Mønnie
250 ” Flint
75 ” Rødler
5000 ” hvid Schmelz Glasur
10000 ” do do do N 1013 (Bidtel)
1200 “ gult Glasur (Gold orange D 13 Bidtel)

lysegrøn Glasur Horsens Svineslagteri

5000 gram Mønnie
1250 ” Flint
380 ” Rødler
965 ” lyst gult Ogger (Okker)

brungrøn Glasur til Tagsten Kirken i Malmøgade

10000 gram Mønnie
2650 ” Flint
80 ” Brunsten
460 ” Kobberilte
150 ” Hammerskæl
775 ” Rødler
1440 ” Glasursand

Engober paa raa Skærve

alm rød Engobe

400 gram Bornholms rødt Ler
80 ” Glasursand
4 ” Baryt

blaa Engobe

100 gram hvid H.W.L.
10 ” Feldspat
25 ” pulv Glas
3½ ” Koboltilte

lysegrøn Engobe

100 gram hvid H.W.L.
10 ” Feldspat
35 ” pulv Glas
20 ” Cromilte

Litholit (patenteret kunststen)

(Udeladt)

Til 14 htl. Strandsandsmørtel 8% Kalkhydrat
medgår 4,87 htl. Hvidtekalk
15,3 ” Strandsand

1 htl. knust Moler fra Fur	vejer 55 Kilo
1 ” do do fra Ejerslev	” 60 ”
1 ” do Moler Chamotte	“ 57 “
1 “ do rød “	“ 106 “
1 “ tørt Bornholms graat Ler	“ 123 “
1 “ knust do do	” 113 ”
1 ” do raa Kaolin	“ 78 “
1 “ vaad Slemmesand 18% Ler	“ 148 “

Blovstrød Teglværk

Sort Glasur Tagsten

50 Kg. Mønje
4½ “ Brunsten (stemmer med opskrift
10 “ Flint bag i bogen fra 1922)
5 “ Ler

Brun Glasur Tagsten

50 Kg. Mønje
5 ” Flint
5 ” Ler
850 Gr. Brunsten (c. 2% Tinilte + c. 2% Koboltilte)

Gennemsigtig Klar Glasur Tagsten

50 Kg. Mønje
5 ” Ler
5 ” Flint

Gul Gennemsigtig Glasur Gul Skærve

9 Kg. Mønje
4½ ” brændt Pibeler
4 ” Flint

Hillerød Teglværk

Sort Glasur Tagsten

20 Kg Mønje

5 " Flint

2 " Brunsten

1½ " Rødler

Brun Glasur Tagsten

20 Kg Mønje

5 " Flint

1½ " Rødler

330 Gr. Brunsten

Klar Gennemsigtig Glasur

20 Kg Mønje

5 " Flint

1½ " Rødler

Brungrøn Glasur Tagsten

16 Kg Mønje

4 " Flint

5 " Blyilte

1 " Tinilte

1200 Gr. Rødler

750 " Kobberilte

Grøn Glasur

brændes let

16 Kg Mønje

4 " Flint

5 " Blyilte

1 " Tinilte

1200 Gr. Rødler

760 " Kobberilte